

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ ALANI
GELENEKSEL KUTNU DOKUMACILIĞI
KURS PROGRAMI

Ankara, 2018

İÇİNDEKİLER

PROGRAMIN ADI	1
PROGRAMIN DAYANAĞI	1
PROGRAMA GİRİŞ KOŞULLARI	1
EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ	1
PROGRAMIN AMAÇLARI	2
PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR	3
PROGRAMIN KREDİSİ	3
PROGRAM SÜRESİ VE İÇERİĞİ	3
GELENEKSEL KUTNU DOKUMACILIĞI KURSU MODÜLLERİ VE ZAMAN TABLOSU	4
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR	6
PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ	7
BELGELENDİRME	8

Hayat Boyu Öğrenme
Lifelong Learning

PROGRAMIN ADI

Geleneksel Kutnu Dokumacılığı

PROGRAMIN DAYANAĞI

1. 24.06.1973 tarihli ve 14574 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu,
2. 11.04.2018 tarihli ve 30388 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği,
3. Talim ve Terbiye Kurulunun 20.04.2016 tarih ve 19 sayılı kararı ile kabul edilen, Yaygın Eğitim Kurumları Çerçeve Kurs Programı,
4. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 17.07.2017 tarihli ve 104 sayılı " Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin 53 Alanına Ait Haftalık Ders Çizelgeleri ile Çerçeve Öğretim Programları" konulu kararı,
5. 24.05.2018 tarihli ve 30430 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik.

PROGRAMA GİRİŞ KOŞULLARI

1. Okuryazar olmak,
2. 13 yaşını tamamlamış olmak,
3. Kurs programının öngördüğü temel becerileri gerçekleştirebilecek yeterliliğe (fiziksel, psiko-motor) sahip olmak.

EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ

Kurs programının uygulanmasında eğitimciler aşağıdaki öncelik sırasına göre görevlendirilirler;

1. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca yayımlanan "Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına İlişkin Çizelgeye" göre El Sanatları Teknolojisi alanı El Sanatları ve Tekstil Teknolojisi alanı Tekstil,
 - a. Öğretmeni olarak atananlar;
 - b. Emekli El Sanatları ve Tekstil öğretmenleri,
 - c. El Sanatları ve Tekstil öğretmeni olarak atanabilecek nitelikte olanlar,
2. El Sanatları Teknolojisi alanı El Sanatları ve Tekstil Teknolojisi alanı Tekstil dalında/dalina kaynak teşkil eden yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim üyesi, öğretim görevlileri,

3. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca yayımlanan "Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına İlişkin Çizelge ile ve El Sanatları Teknolojisi alanı El Sanatları ve Tekstil Teknolojisi alanı Tekstil dalında/dalına kaynak teşkil eden yükseköğretim programları/fakülte mezunları,
4. Dokumacılık, El Sanatları ve Tekstil ile ilgili ön lisans programlarından mezunu olup alanında en az 1 yıllık meslek deneyimi olduğunu belgelendirenler,
5. Mesleki ve Teknik eğitim veren ortaöğretim kurumlarının El Dokuma, Dokuma Desinatörlüğü ve Dokuma Operatörlüğü dalı mezunu veya bu alanda asgari dördüncü seviyede eğitim almış olanlardan en az 3 yıllık mesleki deneyime sahip olduğunu belgelendirenler,
6. Somut Olmayan Kültürel Miras Taşıyıcılarının Tespit ve Kayıt İşlemlerine İlişkin Yönerge Çerçevesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Geleneksel El Sanatları ve Türk Süsleme Sanatları Sanatkârlarına verdiği belgeye sahip olanlar,
7. Geleneksel El Sanatları icra ettiği veya ustalığı çevrece bilinen ve tanınan kişiler veya bu alanda eğitimi olduğuna dair belgeye (icazete) sahip olanlar.

PROGRAMIN AMAÇLARI

Geleneksel Kutnu Dokumacılığı kurs programını bitiren bireyin,

1. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili temel bilgiye sahip olması,
2. Geleneksel Türk dokuma sanatları ile halı ve kilim dokuma sanatlarını araştırarak dosya hazırlaması,
3. Renkli yüzey düzenlemeleri yapması,
4. Bitkisel liflerin özelliklerini ayırt edici testleri yapması,
5. Hayvansal liflerin özelliklerini ayırt edici testleri yapması,
6. Kimyasal liflerin özelliklerini ayırt edici testleri yapması,
7. İplikler için bitkisel boya hazırlayıp ipleri boyaması,
8. Ana örgülerin raporunu ve renk raporlarını hazırlayıp desen oluşturması,
9. Mekikli dokumalarda kullanılacak araç gereçleri hazırlayıp dokuma öncesi hazırlık işlemlerini yapması,
10. Bezayağı dokumaya hazırlık ve bezayağı dokuma işlemlerini yapması,
11. Atlas dokumaya hazırlık ve atlas dokuma işlemlerini yapması,
12. Rips dokumaya hazırlık ve rips dokuma işlemlerini yapması,
13. Tekniğe uygun desen tasarımı yaparak örgü raporu hazırlaması,
14. Tekniğe uygun mekikli dokuma tezgâhlarını dokumaya hazırlaması,
15. Kutnu kumaş dokuma işlemlerini uygulaması,
16. Kutnu kumaş dokumaların bakımı ve korumasını yapması amaçlanmaktadır.

PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Geleneksel Kutnu Dokumacılığı kurs programını bitiren bireylerin; Geleneksel Kutnu Dokumacılığına hazırlık yapma, dokumayı oluşturma ve dokuma sonrası işlemleri yapma ile ilgili bilgi ve beceri sahibi olması amaçlanmaktadır.
2. Programın uygulanmasında ağırlıklı olarak mesleki yeterlilik kazandırmaya yöntem ve teknikler uygulanmalıdır. Anlatım, soru-cevap grup çalışması, beyin fırtınası, tartışma, araştırma, problem çözme, gösterip yaptırma, uygulama yapma gibi öğretim yaklaşımlarından programa uygun olanlarından grupla/bireysel öğretim yöntem ve teknikleri uygulanmalıdır.
3. Kurs Programı, Millî Eğitim Bakanlığında görevli uzman, alan öğretmenleri ve alan uzmanları ile iş birliği içinde hazırlanmıştır.
4. Program, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı eğitim kurumlarında veya diğer kurumlarca açılan ve eğitim-öğretime uygun ortamlarda uygulanır.
5. Programın uygulanmasında gerektiğinde iş piyasasının eğitim olanaklarından faydalanılabilir.
6. Geleneksel Kutnu Dokumacılığı kurs programının amaçları, içeriği ve kazanımları yoluyla kursa katılan bireylere aşağıdaki tabloda verilen değerlerin kazandırılması ve geliştirilmesi hedeflenmiştir.

DEĞERLER
Kurallara Uyuma
Saygı
Hosgörü
Duvarlık
Doğruluk ve dürüstlük
Çalışkanlık

PROGRAMIN KREDİSİ

Talim ve Terbiye Kurulunun 29.11.2013 Tarihli ve 135 sayılı kararı ile kabul edilen "Meslek ve Teknik Eğitimde Kredilendirme Esasları" doğrultusunda, kurs programını başarı ile tamamlayanlara 16 (on altı) kredi verilir.

PROGRAM SÜRESİ VE İÇERİĞİ

Kurs programı, günde en fazla 8 ders saati uygulanacak şekilde planlanmalıdır. Kurs süresi toplam 408 ders saatidir. Eğitim personeli, programın teorik ve uygulama sürelerini belirler.

GELENEKSEL KUTNU DOKUMACILIĞI KURSU MODÜLLERİ VE ZAMAN TABLOSU

MODÜL ADI	KAZANIM	ÖĞRENME KAZANIMLARI	SÜRE
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ	İş sağlığı ve güvenliği kurallarını uygular.	<ul style="list-style-type: none">• İş sağlığı ve güvenliğinin önemini kavrar.• İş kazası ve meslek hastalıklarına yönelik gerekli tedbirleri alır.• Tehlikeli ve risk ilişkilerini kavrar.• Acil durumlarda gerekli tedbirleri alır.	8
GELENEKSEL TÜRK DOKUMA SANATLARI	Geleneksel Türk dokuma sanatları ile halı ve kilim dokuma sanatlarını araştırarak dosya hazırlar.	<ul style="list-style-type: none">• Tarihi dokumalar ve dokuma çeşitleri hakkında yazılı ve görsel doküman toplayarak dosya hazırlar.• Anadolu öncesi, Osmanlı dönemi ve Anadolu'daki çeşitli yörelere ait halı ve kilim dokumacılığı hakkında yazılı ve görsel doküman toplayarak dosya hazırlar.	12
RENK	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak renkli yüzey düzenlemeleri yapar.	<ul style="list-style-type: none">• Doğru renk tonlarını doğru yerlerde kullanarak renk çemberi yapar.• Renk kontrastlıkları ile ilgili yüzey düzenlemeleri yapar.• Kolaj tekniği ile yüzey düzenler.	35
BİTKİSEL LİFLER	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak bitkisel liflerin özelliklerini ayırt edici testleri yapar.	<ul style="list-style-type: none">• İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak pamuk ve keten liflerinin fiziksel ve kimyasal özelliklerini ayırt eder.• İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak bitkisel lifleri ayırt edici testleri yapıp sonuç çizelgesini hazırlar.	18
HAYVANSAL LİFLER	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak hayvansal liflerin özelliklerini ayırt edici testleri yapar.	<ul style="list-style-type: none">• İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak suni (rejenere) lifleri tanıma testleri yapıp sonuçları değerlendirir.• İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak sentetik lifleri tanıma testleri yapıp sonuçları değerlendirir.	15
KİMYASAL LİFLER	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak kimyasal liflerin özelliklerini ayırt edici testleri yapar.	<ul style="list-style-type: none">• İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak suni (rejenere) lifleri tanıma testleri yapıp sonuçları değerlendirir.• İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak sentetik lifleri tanıma testleri yapıp sonuçları değerlendirir.	12

<p>İPLİK BOYAMA</p>	<p>İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak iplikler için bitkisel boya hazırlayıp ipleri boyar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak ipin cinsine göre ağartıcı maddeleri hazırlayıp ipleri çile haline getirir. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak boya oranına uygun suyu kaynatma ve süzme işlemlerini yaparak boya hazırlar. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak ipin özelliğine göre mordanlama maddesi seçip mordanlama yapar. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak iplere ve yapılacak ürüne uygun boya hazırlayıp ipleri boyar. 	<p>36</p>
<p>MEKİKLİ DOKUMADA DESEN</p>	<p>İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak ana örgülerin raporunu ve renk raporlarını hazırlayıp desen oluşturur.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Atkı ve çözümlü ipliklerinin özelliklerine göre rapor hazırlayıp dokuma özelliklerine göre desenleri düzenler. • Atkı ve çözümlü raporunda renkleri desene ve renklendirme ilkelerine uygun yerleştirir. 	<p>12</p>
<p>MEKİKLİ DOKUMAYA HAZIRLIK</p>	<p>İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak mekikli dokumalarda kullanılacak araç gereçleri hazırlayıp dokuma öncesi hazırlık işlemlerini yapar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak mekikli dokumalarda kullanılan dokuma tezgâhlarını ve kullanılan yardımcı araçları hazırlar. • Renk raporuna uygun çözümlü hesabını ve iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak iplikleri çivilere dolandırma ve kesme işlemlerini yapar. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak ipin türüne göre haşıl çeşidi seçip bobinlerin gramaj ve metre uzunluklarını ayarlar. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak dokunacak kumaş türüne göre tahar ve armür hazırlayıp tahar planına göre çözümlü iplerini geçirir. • İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak ürüne uygun atkı ipi seçip masuraya sarar. 	<p>24</p>
<p>BEZAYAĞI DOKUMA</p>	<p>İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak bezayağı dokumaya hazırlık ve bezayağı dokuma işlemlerini yapar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bezayağı dokumanın özelliğine uygun tezgâh seçip çözümlü uzunluğunu hesaplar. • Dokuma kumaşa uygun renk raporu düzenleyip rapora uygun gücü tahar yapar. • Armür planını uygulayıp renk raporuna göre atkı atar. 	<p>20</p>
<p>ATLAS DOKUMA</p>	<p>İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak atlas dokumaya hazırlık ve atlas dokuma işlemlerini yapar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Atlas dokumada renk raporuna göre armür planı yapar. • Atlas dokumada atkı raporuna uygun çözümlü bırakıp dokuma uçlarını temizler. 	<p>16</p>

RİPS DOKUMA	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak rips dokumaya hazırlık ve rips dokuma işlemlerini yapar.	<ul style="list-style-type: none"> Rips dokumada renk raporuna göre gücü ve tahar yapar. Rips dokumada atkı raporuna uygun çözgü bırakıp dokuma uçlarını temizler. 	16
KUTNU DOKUMADA DESEN TASARIMI	Tekniğe uygun desen tasarımı yaparak örgü raporu hazırlar.	<ul style="list-style-type: none"> Dokumada kullanılan ana örgülerin çizimlerinin yapar. Örgü raporuna uygun desenin renklendirilmesini yapar. 	32
KUTNU DOKUMAYA HAZIRLIK	Tekniğe uygun mekikli dokuma tezgâhlarını dokumaya hazırlar.	<ul style="list-style-type: none"> Çözgü hazırlar. Haşılama yapmak ve bobin hazırlar. Tekniğe uygun tahar ve armür hazırlar. Dokumada kullanılacak atkı ipini hazırlar. 	64
GELENEKSEL KUTNU DOKUMA	Kutnu kumaş dokuma işlemlerini uygular.	<ul style="list-style-type: none"> Kutnu dokumayı uygular. Bitirme işlemlerini uygular. 	72
ÜRÜNLERİN BAKIMI VE KORUNMASI	Ürünlerin bakım ve korumasını yapar.	<ul style="list-style-type: none"> Ürünlerin bakımını yapar. Ürünlerin korunmasını yapar. 	16
TOPLAM KURS SÜRESİ (Ders Saati):			408

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR

- Her modül sonrasında değerlendirme yapılmalıdır.
- Başarım ölçütleri bilgi, beceri ve yeterlikler bazında açıklanmalıdır.
- Ölçme ve değerlendirme faaliyetleri kursun amaçları ve kazanımları ile uyumlu olmalıdır.
- Değerlendirme, Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği esaslarına göre;
 - Kursiyerin kendi kendine yaptığı tüm öğrenim faaliyetleri,
 - Kursiyerin performansına dayalı olarak gerçekleştirilecek sınavlar,
 - Kursiyere kurs sonunda uygulanan yazılı sınavlar,
100 puan üzerinden yapılır.
- Değerlendirme; ders öğretmeni tarafından yazılı, sözlü, uygulamalı sınavlar ve/veya varsa ödev-projelere göre yapılmalıdır. Puanlama yapılırken teorik ve uygulamalı kısmın değerlendirmedeki ağırlığı kurs programının özelliğine göre eğitici tarafından belirlenmelidir. Birden fazla sınav şekli ile sınavı yapılan dersin puanı veya notu, bu sınavların aritmetik ortalaması ile belirlenir. Bu puan veya not, kursun başarı puan ya da notu olarak değerlendirilir.
- Programların özelliğine göre sınavlar ve başarı değerlendirmesi bilişim teknolojisi kullanılarak da yapılabilir.
- Kursiyerlerin sağlık durumları veya bedensel engelleri nedeniyle bazı derslerdeki sınavlar, durumlarına uygun sınav yöntemiyle yapılır.

PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ

Programın uygulama sürecinde;

1. Ders kitabı olarak Millî Eğitim Bakanlığının yayınlamış olduğu materyaller kullanılmalıdır.
2. Kaynak ders kitapları, bireysel öğrenme materyalleri, kaynak ders kitaplarının bulunmaması durumunda öğretmen/öğretici tarafından hazırlanan ders notları kullanılmalıdır.
3. Yararlanılacak kaynak araç-gereçlerin programın amaçlarını gerçekleştirecek nitelikte öğretim, yöntem ve tekniklerine uygun olması önem taşımaktadır.
4. Yararlanılacak araç ve gereçler:
 - Dokuma tezgâhi, Devere (çözümlü dolabı)
 - Çıkırcık, Kendir ipi
 - Bağlama ipi, Mumlu iplik, Şark ipliği, Köşger ipliği, Pamuk ve ipek iplik çeşitleri
 - Mekik, masura, Tarak (Defe), Makara, Makas, Tığ (Zirk)
 - Tornavida seti, Anahtar takımı
 - Saman kâğıdı veya A4
 - Püskürtme şişesi
 - Farklı renklerde Kumaş boyası
 - Bakır boyama kazanı
 - Boya Sabitleyici
 - Ölçü kabı
 - Ahşap karıştırıcı
 - Soğutma küveti
 - Tarak bıçağı
 - Milef
 - Çapraz alma çubuğu
 - Metal yay
 - Hesap makinası, Hassas Terazî, Mezura, Cetvel, Metre
 - Lup
 - İğne
 - Çerçeve
 - Gücü Teli
 - Metal Şiş
 - Makara sarma makinesi
 - Tahta çivi
 - Demir, Tahta Eşek
 - Kanca, Nezik, S kanca
 - Deri kemer, Demir boncuk, Demir çekim kütüğü
 - Sabitleyici asit
 - Farklı numaralarda zımpara
 - Tahta çözgü çivisi, Su maşrapası, Toz soda(parlatıcı), Tuz, Vazelin, Çivi, Vida, Somun, Yapışkanlı sünger

BELGELENDİRME

Kurs programını başarı ile tamamlayanlara, kurs bitirme belgesi, not döküm çizelgesi ve talep edenlere Europass Sertifika Eki verilir.

Kursu tamamlamadan ayrılanlar ile bütün modülleri başaramayanlara başardıkları modülleri gösteren not döküm çizelgesi verilir.

Hayat Boyu Öğrenme
Lifelong Learning